

Kooskõlastusringil esitatud märkuste ja ettepanekutega arvestamise/mittearvestamise tabel

Märkuse tegija	Märkuse sisu	Arvestamine / mittearvestamine
SOM	<p>Toetame ja peame puuetega inimeste õiguste vaatest positiivseks arenguks määruse eelnõu, mis seab eesmärgi ja konkreetse sihi suuremale subtiitrite kasutamisele, viipekeeles kasutamisele, kirjeldustõlke kasutamisele, audiosubtiitritele, järelvaadatavate ja olemasolevate filmide/seriaalide ligipääsetavuselementide säilimisele.</p> <p>Sotsiaalkindlustusametist (SKA) tulnud tagasiside: SKA tutvus eelnõuga ja toetab selle eesmärgi. Samas peame vajalikuks väljendada muret viipekeeletõlkide järelkasvu osas, kuna piisaval hulgal pädevate tõlkide puudumine võib ühel hetkel hakata piirama viipekeeleteenuse kättesaadavust. Siinkohal toome välja, et täna on Eestis ainult 23 kutsetunnistusega viipekeeletõlki. Nende 23 hulgas on 6 tõlki pensioniealised ja 7 tõlki on vanuseklassis 50-60. Sellest tulenevalt tuleks tähelepanu pöörata ka viipekeeletõlkide koolitusvajadusele, kuna sellest sõltub liigipääsetavuse nõuete sisuline täitmine.</p>	Jagame muret viipekeelsete tõlkide vähesuse üle. Viipekeelsete tõlkide vähesuse probleemi lahendus sõltub Haridus- ja teadusministeeriumi poolt haridusasutustele esitatava riikliku tellimuse mahust.
ERR	<p>Eesti Rahvusringhäälingul ei ole märkusi kultuuriministri määruse „Nõuded audiovisuaalmeedia teenuste ligipääsetavusele ja nende täitmise tähtsused“ eelnõule. Eelnõus on sätestatud varem töökorras läbi arutatud nõudeid.</p> <p>Soovime rõhutada eelnõu seletuskirjas väljatoodut, et määruse rakendussätetes ettenähtud mahtude suurendamine 2028. ja 2030. aastaks ei ole Eesti Rahvusringhäälingu tänase eelarve mahu juures võimalik ja nõuete täitmine eeldab riigieelarvelise toetuse suurendamist.</p>	Riigieelarve võimalustega on arvestatud. Toetame ERRi ligipääsetavuse edendamise eesmärkide saavutamiseks vajalike eelarvevahendite taotlemisel.
TTJA	<p>Määruse kohaldamisala</p> <p>Määruse kohaldamisalasse kuuluvad eelnõu kohaselt kolme liiki teenuseosutajad: Eesti Rahvusringhääling, audiovisuaalmeedia teenust osutavad sideettevõtjad ning kahte suurima vaadatavusega</p>	<p>Eelnõu sõnastust täpsustatud. Lisatud § 1 lg 2:</p> <p>(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 sätestatud kaks programmi nimetab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet järgmiseks kalendriaastaks ja avalikustab oma kodulehel</p>

<p>televisiooniteenust pakkuvat meediaettevõtjat. Kahe suurima vaadatavusega televisiooniteenuse määramine jääb ebaselgeks nii määruse eelnõus kui ka selle juurde kuulvas seletuskirjas. Siinkohal soovime rõhutada, et õigusakti seletuskiri ei ole õiguse allikas ning selles sätestatud ei saa käsitleda iseseisva õigusliku alusena. Eelnõu § 1 lg 1 p-st 3 ei selgu, kes, millal ja mille alusel määratleb, millised on kaks suurima vaadatavusega televisiooniteenust. Eelnõu seletuskirja leheküljel 2 on selgitatud, et lähtuda tuleks Kantar Emori teleauditooriumi või mõne teise vastava usaldusväärse mõõdikuuringu tulemustest eelmise kalendriaasta kohta. Esiti on ebamäärane, millised teised uuringud peale Kantar Emori teleauditooriumi uuringu on veel usaldusväärsed. Samuti jääb selgusetuks, kes ja milliste kriteeriumite alusel seda otsustab. Neid asjaolusid täpsustamata võivad praktikas kergesti tekkida vaidlused olukordades, kus erinevad uuringud näitavad erinevaid tulemusi. Järgnevalt jääb segaseks, kas eelnõu § 1 lg 1 p-st 3 tuleks järeldada, et kaks suurima vaadatavusega televisiooniteenust tuleks määratleda iga-aastaselt. Meediaettevõtjate jaoks on oluline, et määratletaks aeg, millal möödunud aasta auditooriumi andmete põhjal jooksva aasta kahe suurima vaadatavusega televisiooniteenuse nimed avaldatakse. Siinkohal on ka oluline silmas pidada, et aasta lõpust jääks piisav ajavaru mõõdikuuringu andmete avaldamiseks. Neid asjaolusid täpsustamata puudub nii ettevõtjatel kui õigusakti rakendajal õigusselgus.</p> <p>Eelnõu § 1 lg 1 p-s 2 nimetatakse määruse kohaldamisalasse kuuluvat ka audiovisuaalmeedia teenust osutavate elektroonilise side ettevõtjate programmide ja nende pakutavad tellitavad audiovisuaalmeedia teenused. Määrusest ega seletuskirjast ei nähtu, millest on tingitud sideettevõtjate erikohtlemine võrreldes ülejäänud meediateenuse osutajatega. Võrreldes eelnõu § 1 lg 1 p-s 3 nimetatud vaadatuimate audiovisuaalmeedia teenustega võib sideettevõtjate omakanalite vaadatavus olla marginaalne. Meediateenuse osutajate võrdseks kohtlemiseks on mõistlik määratleda ühtsed alused, mille põhjal läbivalt otsustatakse, kas vastava meediateenuse osutaja programme</p>	<p>hiljemalt 1. detsembriks. Otsuse tegemisel lähtub Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet programmide jooksva kalendriaasta kümne kuu keskmisest vaadatavusest usaldusväärse uuringu andmete põhjal.</p> <p>Telekanalite vaadatavuse aluseks on Kantar Emori teleauditooriumi või mõne teise usaldusväärse uuringu tulemusel eelmisel kalendriaastal telekanalite vaatamisele kulutatud aeg vanusegrupis 4+. Uuringufirmad peavad vastama ISO/DIS 20252 standardile ja ICC/ESOMAR International Code'ile.</p> <p>Arvestatud. Audiovisuaalmeedia teenust osutavate elektroonilise side ettevõtjate programmid ei kuulu määruse kohaldamisalasse.</p>
--	--

	ligipääsetavusnõuded kohalduvad või mitte, näiteks meediateenuse osutaja käive, vaatamise osakaal vms.	
	<p>Saadet, millele nõuded kohalduvad</p> <p>Määruse eelnõu ega seletuskiri ei ava täpsemalt, mida eelnõu §-s 2 nimetatud saateliikide all silmas peetakse. Selguse huvides on mõistlik avada, mida määruse tähenduses peetakse silmas näiteks päevakajaliste saadete all. Eelnõu § 3 lg-s 2 sätestatakse, et Eesti Rahvusringhääling edastab vähemalt ühe „Aktuaalse kaamera“ uudistesaaate päevas viipekeelsena. Siinkohal tasub kaaluda, kas määruses kui üldaktis on mõistlik välja tuua uudistesaaate pealkiri või piisaks viitest uudistesaaatele.</p> <p>Eelnõu § 9 lg-s 2 sätestatakse, et audiovisuaalmeedia teenuse osutajad peaksid võimaluse piires lisama ka Eesti riigi rahalise toetuseta valminud eestikeelsetele filmidele ja seriaalidele subtiitrid, viipekeelset tõlget või kirjeldustõlget, kui film või seriaal on nendega varustatud. Jääb selgusetuks, miks neil nimetatud juhtudel peaksid meediateenuse osutajad subtiitrid lisama vaid võimaluse korral, mitte kohustuslikult. Ka ei selgu seletuskirjast, millised täiendavad kulud sellisel juhul meediateenuse osutajale lisanduvad, võttes arvesse, et sama sätte lõikes 1 nimetatud juhtudel tuleb meediateenuse osutajal igal juhul subtiitrid, viipekeelne tõlge või kirjeldustõlge tarbijale kättesaadavaks teha.</p>	<p>Selgitame. Soovime konkreetselt „Aktuaalse kaamera“ saadet määruses välja tuua.</p> <p>Saadete kategooriate all loetakse Euroopa Ringhäälingute Liidu (EBU) klassifikaatorit (EBU Tech 3322 – EBU System of Classification of Radio and Television Programmes (ESCORT 2007)).</p> <p>Täpsustame seletuskirja. Mõeldud on siin riigi poolt mittetoetatud filme ja seriaale, millel on ligipääsetavuselemendid olemas, kuid nende lisamine eeldab teenusepakkuvalt märkimisväärseid rahalisi kulusi (nt kulutused, mis on seotud õiguste litsentseerimisega). Eelnõu väljatöötaja siiski loodab, et ettevõtted peavad vaatamata lisanduvatele kuludele võimalikuks ka riigipoolse toetuseta valminud filmide ja seriaalide ligipääsetavuse parandamiseks lisada neile täiendavaid ligipääsetavuse elemente.</p>
Eesti Puuetega Inimeste Koda	<p>Eelnõu üldiseks eesmärgiks on kehtestada miinimumnõuded, mille kaudu audiovisuaalmeedia teenuse osutaja muudab järk-järgult proportsionaalsete meetmete abil oma teenuse ligipääsetavaks puudega inimestele. Täname Kultuuriministeeriumi erinevate kohtumiste ja arutelude eest, mis toimusid enne eelnõu kooskõlastamisele saatmist.</p> <p>Täiendame, et Sotsiaalkindlustusameti statistika kohaselt on 30.09.2025 seisuga nägemispuue tuvastatud 2204-l mehel ja 3357-l naisel (kokku 5561, eelnõus on 3497), koos vaegnägijatega on hinnatud inimeste arvuks ca 8000 (Riigikantselei Audiovisuaal- ja online meedia alateema</p>	Seletuskirja statistika osas täpsustatud.

	<p>lõpparuanne 2020). Kuulmispuue on 30.09.2025 seisuga tuvastatud 2121-l mehel ja 2957-l naisel (kokku 5078, eelnõus on 2212) ning kuulmislanguse diagnoosiga inimeste statistikat uuendatakse Terviseameti kodulehel igapäevaselt, inimeste arv hetkeseisuga ca 200000.</p> <p>Tervitame, et eelnõu sätestab miinimummahu Eesti Rahvusringhäälingu programmi saadetele audiosubtiitrite, kirjeldustõlke ja viipekeeletõlkega ning seab nõuded eestikeelsete filmide ja seriaalide ligipääsetavusele. Tunnustame Põhiseadusele tuginemist, kus igaühel on õigus saada üldiseks kasutamiseks levitavat informatsiooni ehk määrusega luuakse miinimumstandardid riiklikul tasandil. Tunnustame määruse sätet, et riiklikest vahenditest toetatud ligipääsetavad elemendid peavad liikuma kaasa filmi või seriaali esitamisega muudes kanalites.</p> <p>Eesti Kurtide Liidu hinnangul on audiovisuaalmeedia ligipääsetavuse eelnõu oluline samm edasi, kuid kehtestatud miinimumnõuded ei taga kurtidele inimestele veel võrdset ja igapäevast ligipääsu ühiskondlikule meediaruumile. Viipekeelne ligipääs on eelnõus suunatud peamiselt riiklikele ja pidulikele sündmustele, jättes tahaplaanile igapäevase päevakajalise info, sh poliitikasaated, arutelupõhise sisu ning kriisi- ja erakorralised teated, kus kiire, selge ja emakeelne info on eriti oluline ning subtiitrid ei ole paljude kurtide jaoks piisav lahendus.</p> <p>EKL rõhutab, et eesti viipekeel on paljude kurtide inimeste emakeel ning seda tuleb käsitleda keelelise õiguse, mitte üksnes tehnilise ligipääsetavuse meetmena. Eriti kriisiolukordades (nt loodusõnnetused, tervisekriisid, julgeoleku teated), kus viipekeelse info andmine on vältimatu, et tagada kurtidele inimestele võrdne ligipääs elutähtsale teabele samal ajal ja samas mahus ülejäänud ühiskonnaga.</p> <p>Lisaks juhib EKL tähelepanu, et eelnõus ei käsitleta piisavalt viipekeelset laste- ja noorte suunatud sisu, kuigi varajane emakeelne</p>	<p>Nõustume, et viipekeelsete laste- ja noortesaadete tänane pakkumine ei vasta sihtgrupi ootustele. Saadete mahu</p>
--	---	---

	<p>ligipääs meediale on kurtide laste arengus määrava tähtsusega ning aitab ennetada hilisemat ebavõrdsust. Viipekeelsete lastesaadete ja lastele suunatud info edendamine vajab eraldi tähelepanu ning teeme ettepaneku tegeleda sellega koostöös juba käesoleva aasta esimeses kvartalis, seades plaane 2027-2030 aastateks.</p> <p>Eelnõu teavitab, et kui valmib viiperobot, siis saab viipekeeletõlke lisada oluliselt suuremale arvule saadetest. EKL peab samuti oluliseks, et automaatsed viipekeelsed lahendused ei asendaks inimtõlki sisulises, emotsionaalses ja arutelupõhises meedias ning et viipekeelse tõlke kvaliteedi, nähtavuse ja tehniliste standardite (sh tõlgi asukoht ja suurus ekraanil) kujundamisel kaasataks sisuliselt Eesti Kurtide Liit. Ühtne ja kogukonna vajadustest lähtuv standardite raamistik aitab tagada, et ligipääsetavus oleks praktikas toimiv ka kriisi- ja erakorralistes olukordades, mitte üksnes formaalselt täidetud. Viipekeele tõlkerobot ei anna edasi saadetes olevate inimeste miimikat ega emotsioone, mis on olulise info ja konteksti loomisel detailid, mida saavad edastada viipekeeletõlgid. Eesti viipekeelne tõlkerobot sobib, nagu ütleb Eesti Keele Instituut, esmalt tekstilistele tõlgetele, infotabloodele, uudistele ning muuseumide eksponaatide kirjeldustele ehk peamiselt staatilise info andmiseks.</p> <p>Sellela seoses soovime juhtida tähelepanu asjaolule, et viipekeeletõlkide puudus Eestis on audiovisuaalmeediateenuste jätkusuutlikkuse kohapealt väljakutse, et tagada kuulmispuudega kurtide, kes ei saa teenust kasutada teenuseid nõ tavapärasel moel, ligipääsetavus avalikest teenustest võrdselt ülejäänud ühiskonnaliikmetega. Kurtide ligipääsetavus ühiskonnas sõltub suuresti ja otseselt sellest, kas ülikoolides avatakse või taastatakse viipekeeletõlkide koolitus. Tegemist on strateegiliselt vajaliku otsusega riiklikul tasandil, kus loodame ka Kultuuriministeeriumi toetusele.</p>	<p>suurendamiseks võimaluste leidmiseks jätkame dialooge meediateenuse osutajatega.</p> <p>Arvestades tehnoloogia kiiret arengut on siiski lootust sihtgrupi vajadustele vastava lahenduse (viiperoboti) kasutusele võttu lähiaastatel.</p> <p>Viipekeelsete tõlkide vähesuse probleemi lahendus sõltub Haridus- ja teadusministeeriumi poolt haridusasutustele esitatava riikliku tellimuse mahust.</p>
	<p>Lisaks teeme ettepanekud:</p> <ul style="list-style-type: none"> Edasiste tegevuskavade avalikult kättesaadavaks tegemine, sh kokkuvõtted, mida tehti, millisel platvormil jms, mis on oluline ka meedia sisu tarbija seisukohast 	<p>Mõistame märkuse esitaja ettepanekut tegevuskavasid avalikult kättesaadavaks teha. Samas võivad dokumendid sisaldada ka ärisaladust, mida ettevõtjad ei soovi täies mahus avalikustada. Samas saab pöörduda TTJA poole, kes iga päringu põhjal</p>

	<ul style="list-style-type: none"> Kasutaja tagasiside ning kaebuseid peab olema võimalik koondada järelevalve (TTJA) kaudu. 	<p>otsustab tegevuskava kättesaadavaks tegemise, konsulteerides eelnevat ettevõtjaga.</p> <p>Kasutajate tagasiside ja kaebusi on juba täna võimalik TTJA-le esitada.</p>
	<p>Soovime täpsustust: § 7. Nõuded subtiitrite valitavusele ja helilistele subtiitritele</p> <p>Spetsiaalselt vaegkuuljatele ja vaegnägijatele suunatud teenus peab tagama ligipääsetavuselementide täieliku edastatuse, piisava kvaliteedi, heli ja video sünkroniseerituse ning võimaldatuse kasutajal seadistada kuva ja kasutust.</p> <p>Kas paragrahv sätestab, et kõik teenusepakkujad, sh Go3, peavad edastama ETV, ETV2, Kanal2 ja TV3 saateid valitavate subtiitritega? Hetkel on osad kliendid väga ebavõrdses seisus, sest Go3-l seda kohustust pole ning kliendid ei näe subtiitreid ehk, kas määrus laieneb teleteenuse osutajale?</p>	<p>Selgitame. Käesoleva määruse väljatöötamise hetkel kõik kolm tegutsevat Eestis registreeritud tellitava meediateenuse osutajat (Telia Eesti AS, Elisa Eesti AS ja AS Go3 Baltics) peavad hiljemalt 1.01.2027 tagama nende poolt pakutavate tellitavate audiovisuaalmeedia teenuste vastavuse käesolevale määrusele.</p>
	<p>Rõhutame, et ka edasine ligipääsetavuse tagamine toimub hea tava kohaselt koostöös ning sihtrühmade osalusel. Valikute tegemisesse, näiteks sisu ligipääsetavaks muutmisel on oluline kaasata puuetega inimesi ja nende esindusorganisatsioone, sh planeerimisetapis ja vajaduste kaardistamiseks, sest ajas uuenevad nii audiovisuaalmeedia teenuste ligipääsetavusest kasusaavate inimeste vajadused kui ka tehnilised võimalused lahenduste pakkumiseks. Koostöö kasusaajatega sisulise ligipääsetavuse tagamisel on EPIKoja silmis parimaks poliitikakujundamise viisiks.</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p>